

Een nieuwe verschijningsvorm van het jaar- en werkverslag.....

.....leek ons in de huidige moeilijke financiële situatie van de verslavingszorg op zijn plaats. Welk belang dient een omvangrijk en relatief duur jaarverslag in tijden waarin bezuinigingen aan de orde van de dag zijn, banen op de tocht staan en steeds vaker een bewijs van efficiency geëist wordt. Kan het niet veel bescheidener? Het kan en het beantwoordt toch aan zijn doel.

Welk effect heeft deze bezuiniging? Op zichzelf gezien natuurlijk niet zo'n groot effect. Maar omdat wij het aantal BINAD-INFO's in 2002 voor het eerst en vanaf 2003 duurzaam van drie naar twee per jaar gereduceerd hebben, ontstaan ook mogelijkheden om materiaal of activiteiten te financieren die van direct belang zijn voor de praktische verslavingszorg – zie hiertoe punt 1.1. van het jaarverslag en de laatste alinea van het "Intro" in BINAD-INFO 24. Er zal ieder half jaar een INFO van normale omvang en goede kwaliteit verschijnen. Daarnaast zal ondersteuning plaatsvinden bij het ontwikkelen van projecten of vertaling van materiaal, zoals de manual voor de oudercursus. Tot dusver heeft met name de Duitse kant profijt gehad van deze BINAD-activiteiten. Maar wij zijn er zeker van dat wij ook waardevolle zaken van Duitsland naar Nederland kunnen overbrengen – wij zullen in ieder geval ons best doen.

Bezuinigingen op personeel gaan ook niet aan BINAD voorbij. De Landschaftsverband Westfalen-Lippe neemt vanaf oktober 2003 geen maatschappelijk werkers meer aan die bezig zijn met hun beroepsstage. Na het vertrek van Elke Knuck – zij vervult deze formatieplaats sinds oktober 2002 bij BINAD, kunnen de BINAD-medewerkers geen gebruik meer maken van deze ondersteuning. Dit was tot dusver de inbreng van de LWL in het bureau, dat in principe gefinancierd wordt door de ministeries voor volksgezondheid in Düsseldorf en Den Haag. Dit vertrek zullen wij duidelijk merken.

Het BINAD-team: Hans van Ommen, Rüdiger Klebeck en Mechthild Neuer

Impressum

Bureau voor grensoverschrijdende samenwerking– BINAD
Landschaftsverband Westfalen-Lippe
Afdeling Gesundheitswesen, afdelingshoofd: Dr. Wolfgang Pittrich
Koordinationsstelle Sucht, hoofd: Wolfgang Rometsch
Warendorferstr. 25-27
Postfach
48147 Münster
tel.: +49 (0)251-591-3268 of -3154
fax: +49 (0)251-591-5499
e-mail : binad@lwj.org
www.binad.de

TACTUS, instelling voor verslavingszorg
Afdeling Preventie
Büreau BINAD NL
Korte Hengelosestraat 24
Postbus
7500 AK Enschede
tel.: 0031-53-4331414
fax: 0031-53-434287
e-mail : h.vanommen.binad@tactus.nl
www.tactus.nl

Bureau voor grensoverschrijdende samenwerking – BINAD

Jaarverslag 2002

Grensoverschrijdende opzet van het werk

De activiteiten die BINAD ontplooit zijn in principe gericht op (tenminste) binationale grensoverschrijdende thema's en partners. Bijeenkomsten, seminars, workshops, werkvergaderingen, inleidingen etc. hebben betrekking op Duits-Nederlandse samenwerking. Publicaties behandelen relevante thema's voor de praktijk van de verslavingszorg en geven dit door naar beide zijden van de grens. Daarbij wordt ook gebruik gemaakt van ervaringen van andere Europese landen.

Het hechte teamwork tussen de BINAD-bureaus in Münster (Landschaftsverband Westfalen-Lippe) en Enschede (Instelling voor verslavingszorg TACTUS) werd in 2002 voortgezet. De activiteiten werden uitgevoerd overeenkomstig de planning voor 2002 of waren een antwoord op actuele ontwikkelingen, die uitbreiding op of wijziging van de planning noodzakelijk maakten. Naast aanspreekpunt voor praktische drugshulpverlening, verslavingszorg, -preventie en andere disciplines die te maken hebben met dit thema, pakte BINAD zo veel mogelijk nieuwe thema's en verzoeken met een grensoverschrijdende achtergrond op. De uitvoering van de taken vindt gezamenlijk plaats wanneer dit zinvol of noodzakelijk is. Sommige activiteiten hebben echter inhoudelijk en formeel betrekking op één zijde van de grens en worden daarom slechts door één van de bureaus uitgevoerd. Dat geldt bijvoorbeeld voor bezoeken van groepen in Enschede, waarbij het Duitse bureau slechts in uitzonderingsgevallen betrokken is.

Doelen van het werk

De activiteiten hebben als doel informatie over uiteenlopende thema's van de verslavingsproblematiek grensoverschrijdend door te geven en daarover overleg te plegen met partners aan deze en gene zijde van de grens. Daarbij spelen vooral preventieve strategieën, behandelingsconcepten en –methoden, maar ook de ontwikkeling van het drugsbeleid een grote rol. In de Duits-Nederlandse projecten die door BINAD begeleid worden, worden de contacten intensiever. Men leert daarbij van elkaar en test alternatieven in de verschillende taakgebieden van de verslavingszorg, waarmee in het andere land goede ervaringen werden opgedaan.

1. Gerealiseerde taken in het verslagjaar:

1.1. Taakgebied publicaties

De BINAD-publicaties werden enerzijds verspreid met behulp van het adressenbestand van BINAD, dat meer dan 700 adressen omvat. Anderzijds vindt verspreiding plaats via infostands op bijeenkomsten en congressen en via aanvragen. De publicaties kunnen bovendien gedownload worden van de BINAD-website (www.binad.de). Hiervan wordt steeds meer gebruik gemaakt. In 2002 viel het besluit nog slechts twee BINAD-INFO-nummers per jaar uit te geven, zodat de daardoor vrij gekomen middelen doelgericht kunnen worden ingezet voor materiaal dat relevant is voor de praktijk (zie hiervoor ook **Vertaling van Nederlands materiaal**).

- **BINAD-INFO 22** Ambulante behandeling, netwerkontwikkeling en samenwerking (mei 2002)

- **BINAD-INFO 23** „Drugshulpverlening in Europa“ (oktober 2002)
- Als jaarverslag de **speciale uitgave** „Het jaar 2001“ (juli 2002)
- **Speciale uitgave** „Klinische behandeling“ – binationale vergelijking in 5 thema's“ (september 2002)
- **Vertaling** van de volgende **Nederlandse materialen**, t.b.v. publicatie begin 2003: manual oudercursussen „Hilfe mein Kind pubertiert – Alkohol, Drogen und Unterstützung bei der Erziehung“ voor de medewerkers van de verslavingspreventie in NRW; „Leuchfeuer an der Küste“ – Neue Ansatzpunkte für die Suchtprävention (publicatie beide in het voorjaar van 2003)

1.2. Taakgebied coöperatie, netwerken en projectontwikkeling

Het werk t.b.v. de bestaande en de nog te ontwikkelen structuren voor grensoverschrijdende samenwerking werd voortgezet in de vorm van in totaal **46 werkvergaderingen met partners**.

Het ging daarbij inhoudelijk om de volgende activiteiten:

- Voortzetting van de samenwerking t.b.v. de **voorbereiding van de aanvraag voor het project “Duits-Nederlandse verslavingszorg-zelfhulp-verbond”** (toepassen van het zelfhulp-model van de Kreuzbund in Nederland en de behandeling in gemengde groepen aan Duitse zijde). De aanvraag werd eind 2002 ingediend, het besluit over de goedkeuring van het project valt in het voorjaar van 2003 (aanvulling: de goedkeuring vond in april 2003 plaats, de start van het project is gepland voor juni 2003).
- Organisatie van twee bijeenkomsten van de **Arbeitskreis der grenznahen deutschen Beratungsstellen** (Werkgroep van de dicht bij de grens gelegen Duitse consultatiebureaus), één keer als Duits-Nederlandse vergadering met meerdere inleiders over de thema's “Specifiek aanbod van de verslavingszorg voor vrouwen” en “Gedwongen behandeling”.
- Het **werk in de commissies** werd voortgezet zoals in het voorgaande jaar: Euregio-werkgroep Gezondheid, Nederlandse klankbordgroep en adviescommissie van de Arbeitsgemeinschaft Drogenarbeit und Drogenpolitik für NRW e.V. (AG DROPO) (Samenwerkingsverband drugswerk en drugsbeleid voor NRW).
- **BINAD organiseerde in samenwerking met LSP (Landelijke Steunfunctie Preventie)** opnieuw een thematische werkconferentie in de vorm van een workshop (ondersteuning van ouders bij de opvoeding).
- De samenwerking tussen **AWO Westmünsterland, de Griff Nijmegen en BINAD**, die in 2001 tot stand gebracht werd, leidde in 2002 echter helaas niet zoals gepland tot een projectaanvraag. Moeilijke financiële omstandigheden voor projecten met de doelgroep van problematische verslaafden die niet kunnen worden geïntegreerd in de primaire arbeidsmarkt, deden de activiteiten tot dusver stranden. Begin 2003 zal definitief duidelijk worden of het geplande project toch nog gerealiseerd kan worden.
- In 2002 konden de voorbereidingen voor de Duitse vertaling van het **Nederlandse oudercursustraject** worden afgesloten doordat afspraken konden worden gemaakt over de voorwaarden voor het gebruik van een Duitse uitgave in heel NRW. Eind 2002 kon een begin worden gemaakt met de productie van een voldoende aantal manuals. De

presentatie van de manual moest vanwege tijdnood van de partners worden verschoven naar maart 2003. (Inmiddels hebben drie presentatie-bijeenkomsten plaatsgevonden voor het gebruik van de manual. Hieraan namen in totaal 56 medewerkers van de verslavingspreventie in NRW deel.)

- Onderhouden van contacten met partners in regio's, waarin samenwerking op projectniveau echter (tot dusver) nog niet gelukt is (Euregio Rijn-Waal, Ems-Dollart-Regio).
- Voorbereiding van een **gezamenlijk congres met de Gemeente Venlo** over het thema „Cannabis-preventie“ voor personen die een informatieve functie hebben (leerkrachten, medewerkers van de jeugdzorg etc.). Het congres, o.a. ook met een inleiding van BINAD, werd gehouden op 30-1-2003 en vond grote weerklank (bijna 120 deelnemers).
- Uitvoering van de in het vorige jaar geplande **Werkcongres van de Westfälische Einrichtungen stationärer Drogentherapie WESD** met vertegenwoordigers van de klinieken van de partnerorganisatie van BINAD, TACTUS (6-3 tot 8-3-2002). De inleidingen en discussies op deze bijeenkomst werden beschreven in een speciale publicatie van BINAD en in september 2002 gepubliceerd (zie ook taakgebied publicaties, speciale uitgave „Klinische behandeling“).
- In augustus 2002 verscheen de **vijfde druk van „Drogenpraxis, Drogenrecht, Drogenpolitik“**, waarvoor medewerkers van BINAD een bijdrage over het thema „Grensoverschrijdende drugshulpverlening“ hadden geschreven (Böllinger, Stöver, ed.: Drogenpraxis, Drogenrecht, Drogenpolitik – Handbuch für Drogenbenutzer, Eltern, Drogenberater, Ärzte und Juristen; 5de volledig herziene druk; ISBN 3-931297-59-4; Fachhochschulverlag, Frankfurt/Main; onderdeel XVI Grenzübergreifende Drogenhilfe, p. 305 – 319).
- Eén van de doelen van de **deelname aan vergaderingen en congressen** van andere organisatoren was ook in 2002 **informatie te verzamelen en bijdragen voor het INFO te vinden**. Bij vijf congressen konden weer BINAD-publicaties met eigen INFO-stands worden gepresenteerd.
- De BINAD-medewerkers zetten ook in 2002 de intensivering van uitwisseling, ontmoeting en samenwerking voort met **28 seminars, workshops en inleidingen**. Daarbij speelden zowel de eigen bijeenkomsten als die van andere organisatoren en gezamenlijk georganiseerde manifestaties een belangrijke rol.

Enige voorbeelden hiervoor:

- Inleiding bij de openingsmanifestatie van een informatieve reis van directeurs van de Nederlandse verslavingszorg naar Duitsland,
- Inleiding op de drie-landen-conferentie „Zum Umgang mit Cannabis nach der aktuellen Revision des schweizerischen Betäubungsmittelgesetzes“ (Omgang met cannabis na de recente herziening van de Zwitserse opiumwet);
- Inleiding op het internationale congres „Grenzüberschreitende soziale Dienste/Sozialarbeit“; - bezoekersgroepen van leerkrachten, ouders, politici en collega's over het Nederlandse en Duitse drugsbeleid en de hulpverleningssystemen met in totaal 196 deelnemers.

- Er werd weer veel gebruik gemaakt van de service van BINAD; er waren **198 aanvragen** (126 aan BINAD-D en 72 aan BINAD-NL). In 45% van de gevallen werd daarbij gevraagd naar BINAD-publicaties, 15 % naar andere publicaties. Cliëntgerichte vragen hadden een aandeel van 5%, vragen in verband met de verschillen tussen Duitse en

Nederlandse hulpsystemen en drugsbeleid hadden een aandeel van 17% (zie voor verdere informatie het volgende gedeelte II „Aanvragen aan BINAD in 2002“).

2. Aanvragen aan BINAD in 2002

In totaal werden door instellingen, instituten, overheidsinstanties en privé-personen in 2002 **198 aanvragen** gericht aan BINAD, daarvan 126 in Münster en 72 in Enschede.

Een groot gedeelte van de aanvragen heeft betrekking op BINAD-publicaties, andere zwaartepunten waren hulpsystemen en het verschil in drugsbeleid.

Evaluatie van de 126 aanvragen, gericht aan BINAD-D / Münster

Onderstaand wordt aan de hand van de belangrijkste categorieën weergegeven:

1. Van welk terrein de aanvragen afkomstig zijn en
2. welke inhoud de aanvragen hadden.

Verder wordt nog vermeld uit welke regio de aanvrager afkomstig is.

2.1. Aanvragen vanuit:

Verslavingszorg / preventie:	37 % (daarvan 67 % uit NRW, daarvan wederom 53 % uit de regio Westfalen-Lippe (W-L); andere deelstaten 13 %, Nederland 16 %, Italië 4 %)
Steden / gemeenten / Kreise (districten):	10 % (92 % van deze aanvragen is afkomstig uit NRW, daarvan 45 % uit W-L)
Overig: (Scholen, privé-personen, journalisten, bibliotheken, aanvragen uit het buitenland)	11 % (daarvan uit NRW 35,7 %, daarvan weer 60 % uit W-L en 57 % uit andere deelstaten, 7 % uit Nederland)
Overkoepelende instanties: (organisaties van de deelstaat, overkoepelende organisaties, Euregio's, etc.)	8 % (daarvan 44 % NRW, daarvan weer 75 % uit W-L; andere deelstaten 33 %)

2.2. Inhoud van de aanvragen:

Ook hier worden de belangrijkste “groepen” genoemd, op een aantal plaatsen is er sprake van dubbele of zelfs meervoudige vermeldingen, omdat sommige aanvragen kunnen worden ingedeeld bij verschillende categorieën.

- Aanvragen van publicaties

a) BINAD-INFO en

speciale publicaties : 45 %

(daarvan 85 % uit D, daarvan wederom 56 % uit NRW, daarvan weer 59 % uit W-L; Nederland 11 % en internationaal 4 %)

b) andere publicaties : 15 %

(alle uit D, daarvan 68 % uit NRW, waarvan wederom 30 % uit W-L)

- cliëntgeoriënteerde aanvragen : 5 %

(alle uit D, daarvan 83 % uit NRW, daarvan 40% W-L)

- vragen over het Nederlandse of Duitse hulpsysteem / drugsbeleid

: 17 %

(73 % uit D, daarvan 43 % uit NRW, daarvan weer 43 % uit W-L; 18 % NL en 9 % internationaal)

- aanvragen voor inleidingen /

seminars/samenwerking: 7 %

(daarvan 63 % uit D, daarvan wederom 60 % uit NRW met 33 % uit W-L; 25 % NL en 12 % internationaal)

Verdere gegevens over de inhoud van de aanvragen:

Uit een aantal aanvragen kwamen intensieve activiteiten voort, die in samenwerking met plaatselijke partners werden gerealiseerd of gepland – b.v. een vraag uit de regio Viersen/Venlo in verband met Duitse cannabisgebruikers en de handel met cannabis in Venlo. In een binationale werkgroep werd een gezamenlijk congres voorbereid, waarop personen uit beide landen die een groot publiek kunnen bereiken, geïnformeerd dienden te worden over juridische en preventieve zaken die verband hielden met het thema (gepland voor begin 2003, het congres heeft inmiddels plaatsgevonden op 30-1-2003).

Aanvragen aan het BINAD-bureau in Enschede

Onder de 72 aanvragen aan Nederlandse kant waren een aantal afkomstig uit Nederlandse grensgemeenten die verband hielden met het Duitse drugsbeleid en strategieën voor de omgang met drugtoeristen. Andere aanvragen waren afkomstig uit de verslavingszorg en hadden eveneens betrekking op het Duitse of Nederlandse drugsbeleid, het hulpverleningssysteem, de mogelijkheden van behandeling met vervangende middelen of andere vormen van behandeling in het buurland en op projecten voor de begeleiding van allochtone verslaafden. Voorts kwamen er vragen vanuit de werkgebieden reclassering en integratie in de arbeidsmarkt, daarnaast vroegen studenten om informatie over de Duitse en Nederlandse verslavingszorg. Hierbij werd ook vaak gevraagd naar BINAD-publicaties of ander informatiemateriaal.

3. Blik in de toekomst

- Het **BINAD-NL-bureau** in Enschede **kan zeker blijven bestaan** tot 31-12-2003. Over het voortbestaan na dit tijdstip zal in 2003 beraadslaagd moeten worden.
- De activiteiten die gericht zijn op het **ontwikkelen van de uitwisseling, ontmoeting en samenwerking** verliepen ondanks het niet doorgaan van een aantal plannen voor de middellange termijn (project van de AWO Westmünsterland/De Grift Arnhem; niet tot stand komen van de Duitse vertaling van “Een dikke buik en druggebruik” etc.) over het geheel gezien weer zeer positief.
- De weerklank op de BINAD-publicaties wordt steeds groter. De publicaties zullen ook in toekomst een vooraanstaande rol blijven spelen, omdat er tot op heden geen vergelijkbaar product bestaat dat informatie doorgeeft en disciplines met elkaar verbindt.
- Het niveau van de **samenwerking en de relatie met Nederlandse organisaties** is gestegen. Wel zal er weer sprake zijn van personele wisselingen bij een aantal partners, zodat weer opnieuw persoonlijke contacten moeten worden opgebouwd. Tegen de achtergrond van de goede ervaringen, juist ook in 2002, moet dit echter niet als een zwaarwegend probleem worden gezien.